

	Nemzetközi szabványok és ajánlások		KGST országok szabványai							Néhány kapitalista ország szabványai					
	ISO	KGST	Magyarország	NDK	Bulgária	Lengyelország	Románia	Szovjetunió	Csehszlovákia	Ausztria	Nagy-Britannia	Olaszország	USA	Franciaország	NSZK
10.33 Cikk szerkesztése	A						+	+							+
10.34 Statisztikai táblák összeállítása										+					
10.35 A bibliográfiai „övezet”	A					+	+	+							
10.36 Szabványos periodikumszám	Sz		+												
10.4 Zeneművek															
10.41 Impresszum												+			
10.5 Kereskedelmi katalógusok													+		
10.51 Szerkesztés													+		
11. Kiadói statisztika													+		
12. Bibliográfiák													+		
12.1 Szerkesztés							+								
12.2 Szakbibliográfiák			+						+						
12.3 Folyóiratbibliográfiák			+												
12.4 Mutatók						+									
13. Katalógusok															
13.1 Tárgyi katalógus														+	
14. Reklám															
14.1 Könyvek												+			
Összesen	18	4	11	7	11	18	14	16	7	2	12	5	13	14	10

/Szovetszkaja Bibliografija, 1975. 4. sz. p. 3–12/

(Futala Tibor)

TERMINOLÓGIA

Terminológiával foglalkozó konferenciák

A tudomány és technika minden területén világszerte folyó kutatás és fejlesztés egybehangolása és összefonódása mind erősebbé és szorosabbá, egyszersmind egyre inkább nemzetközivé válik. Ez döntően fontossá teszi a szakemberek számára egymás kölcsönös megértését egy-egy szakterületen belül és a nemzetközi érintkezésben egyaránt. A szinte naponta létrehozott új tárgyak, kidolgozott módszerek, feltárt jelenségek és összefüggések viszont teljesen új, soha nem tapasztalt jelentőséget és fontosságot adnak a dolgok megnevezésére szolgáló szakkifejezéseknek, illetve az ezek megalkotása és egységesítése érdekében végzett terminológiai munkának.

Ezt a legilletékesebbek: a mérnökök, a tájékoztatási és a szabványosítási szakemberek, illetve ezek szervezetei ismerték fel elsősorban, amint azt a terminológiával foglalkozó számos konferencia is bizonyítja. Ezek közül csupán néhány érdekesebbet ragadunk ki.

A bevezető megállapítás a VDI-AST (Verein Deutscher Ingenieure – Ausschuss Sprache und Technik – Német Mérnök Egyesület Nyelvi és Műszaki Bizottsága) és a DGD-ATS (Deutsche Gesellschaft für Dokumentation – Arbeitsstellen für Terminologie und Sprachfragen – Német Dokumentációs Társaság Terminológiai és Nyelvészeti Munkacsoportja) 1975. novemberében Frankfurtban tartott együttes ülésén hangzott el. Nem elég azonban az optimális és egyértelmű kommunikáció lényeges feltételét képező egységes terminológia

kidolgozása, azt a nyilvánossággal is minél szélesebb körben meg kell ismertetni. Ezzel a terminológiával foglalkozó szakemberek egyszersmind ösztönzést, munkájukban felhasználható javaslatokat kaphatnak a nyilvánosságtól, és újabb megoldandó problémákról is tudomást szerezhetnek.

Az ülésen szó esett többek között a műszaki nyelv új kifejezéseiről, a meghatározások kidolgozásáról és segéd-eszközöiről, az ipari gyakorlat nyelvi problémáiról és az elektronikus adatfeldolgozás szerepéről a terminológiai problémák megoldásában. Hiba, hogy a szabványok az őket kezelő részlegeknél gyakran elsüllyednek és így a szaknyelv formálásában nem fejthetik ki kellően hatásukat. A szaknyelv elhanyagolt terület a szakoktatási formákban és intézményekben is, ezért meggondolandó, hogy a jövőben nem kellene-e hasonló értekezleteket az egyetemeken bevonásával tartani.

A DGD-KTS (*Deutsche Gesellschaft für Dokumentation – Komitee für Terminologie und Sprachfragen = Német Dokumentációs Társaság – Terminológiai és Nyelvészeti Bizottság*) 47. ülését 1975. novemberében *Leverkusenben* tartotta. Ezen felmerült az elektronikus adatfeldolgozással foglalkozó vállalatokkal való együttműködés szükségessége a gépi információkereső rendszerek leírásához. eddig meglehetősen önkényesen használt terminológia megvitatása, illetve kialakítása érdekében. A résztvevők elhatározták, hogy az 1976-ban Münsterben megrendezésre kerülő dokumentációs napokon a terminológiai munkával kapcsolatban egyrészt az általános problémákat ismertetik, másrészt olyan speciális kérdéseket vizsgálnak, mint pl. egy szakszókincs statisztikai problémái. Végül a dokumentumfajták fogalmi körének megvitatása során olyan rendszerezési sémát igyekeztek felállítani, melybe az egyes meghatározások beépíthetők.

TÁJÉKOZTATÁSI MUNKA ALTALÁBAN

Egyetemeken és más felsőoktatási intézményekben folyó kutatások a könyvtári és tájékoztatási tanulmányok területén

A könyvtári és tájékoztatási problémák kutatása Nagy-Britanniában már több mint tíz éve megkezdődött; az első nagy terjedelmű kutatási akció, a közismert Cranfieldi program, 1957-ben indult meg. Ugyanezen időszak alatt megfigyelhető volt a könyvtári és tájékoztatási tanulmányok elterjedése az egyetemeken és más felsőoktatási intézményeknél (college-ekben); ezek a tanulmányok általános polgárjogot nyertek a korszerű felsőoktatásban.

Következésképpen egyre nagyobb azoknak a száma, akik magasabb tudományos fokozatokat kívánnak elérni könyvtári és tájékoztatástudományi kutatásokkal. Ez

Az FBD (*Fachnormenausschuss Bibliotheks- und Dokumentationswesen = Könyvtári és Dokumentációs Szabványosítási Bizottság*) 1975. novemberi esseni ülése a tájékoztatás területén folyó szabványosítás egyes részletkérdéseivel, így az e téren végzett országos és nemzetközi szabványosítás koordinálásával, az osztályozás és szabványosítás kapcsolatával, a szakkönyvtárak címléírasi szabályaival, a nemzetközi könyv- és folyóirat-számozási rendszerekkel foglalkozott. De itt is helyet kapott a tájékoztatás terminológiája országos és nemzetközi szinten folyó szabványosításának fontos kérdése.

Az ISO TC 46/SC3 (*International Organization for Standardization = Nemzetközi Szabványügyi Szervezet*) dokumentációs terminológiával foglalkozó albizottság 1975. szeptemberében a franciaországi *Cérisy-la-Salle*-ban tartott ülésén vállalta soron következő feladatait. E szerint szabványosítani kell a dokumentáció és könyvtárügy területén előforduló, valamint az ezekkel rokon információs tevékenységgel kapcsolatos kifejezéseket, beleértve az információs rendszerek és az információcserét szolgáló hálózatok terminológiáját is, amennyiben ez a dokumentációban használatos.

A dokumentációs terminológiába újból felvették az alábbi kifejezéseket: levéltárügy, könyvtárügy, könyvtártudomány, múzeológia, bibliográfia, bibliológia.

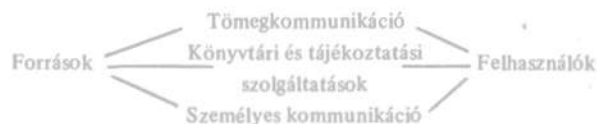
A bizottság következő ülését 1976. májusában *Brüsszelben* tartja.

/A Mitteilungsblatt für Sprachfragen, Terminologie und Ordnungsprobleme in Information und Dokumentation, 1975. 11. sz. nov. 11. – hirei nyomán/

(Dezső Zsigmondné)

indokoltá teszi annak vizsgálatát, hogy vajon az e tanulmányok keretében az egyetemeken folyó kutatások milyen sajátosságokkal rendelkeznek, mennyiben különböznek más szakterületek kutatásaitól.

Ennek megítélésére mindenekelőtt meg kell vizsgálni, hogy mivel foglalkoznak maguk a könyvtári és tájékoztatási tanulmányok, mit kell elsajátítaniuk azoknak, akik e tevékenységi területeken kívánnak működni. Az 1. ábra szemlélteti a könyvtári és tájékoztatási szolgáltatások helyét a forrásokat és a felhasználókat összekötő folyamatokban.

1. ábra